

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ενότητα 1: Εισαγωγή - Ιστορία έρευνας

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

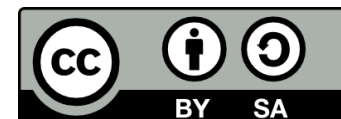

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Εισαγωγή - Ιστορία έρευνας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Μάθημα 1: Εισαγωγή -
Ιστορία έρευνας

Θεολογία της Καινής Διαθήκης: ορισμός - σκοπός

- Η Θεολογία της Καινής Διαθήκης μελετά τη μαρτυρία της χριστιανικής πίστης του αρχέγονου Χριστιανισμού, όπως αυτή αποτυπώνεται στα βιβλία της Καινής Διαθήκης.
- Έχει ένα διπλό έργο:
 - Τη μελέτη αυτής της πίστης στις διαφορετικές της εκφάνσεις στα επιμέρους στρώματα της παράδοσης και στα επιμέρους βιβλία της Καινής Διαθήκης.
 - Την αναζήτηση των γενικότερων κοινών θεμάτων μέσα στην Καινή Διαθήκη.
- Πεδίο έρευνας: τα κανονικά βιβλία της Καινής Διαθήκης.

Ιστορία της έρευνας (I): έως τον 18^ο αι.

- Δεν υπάρχει ως ξεχωριστό αντικείμενο της θεολογικής έρευνας μέχρι τον 18^ο αι.
- Στην αρχαία Εκκλησία η βάση της θεολογίας της Εκκλησίας είναι βιβλική:
 - Η τέσσερις αναγνώσεις της Γραφής: ιστορική, αλληγορική, τροπολογική και αναγωγική.
 - Η επικράτηση της ιδέας της βιβλικής θεολογίας, η οποία προϋποθέτει τα εξής:
 - Την ενότητα της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης.
 - Τον κλειστό χαρακτήρα ενός κανόνα Καινής και Παλαιάς Διαθήκης.
 - Την ταύτιση βιβλικής διδασκαλίας και δόγματος.

Ιστορία της έρευνας (II): τ. 18^{ου} αι. - αρχ. 19^{ου} αι.

- Στον απόηχο του Διαφωτισμού γίνεται μία προσπάθεια αποδέσμευσης της θεολογίας της Καινής Διαθήκης από τη δογματική:
 - Johann Philipp Gabler (1787): διαχωρισμός βιβλικής και συστηματικής θεολογίας.
 - Georg Lorenz Bauer (1800-1802): διαχωρισμός θεολογίας Παλαιάς και Καινής Διαθήκης.
 - Ferdinand Christian Baur (1853. 1864): η πολυμορφία της θεολογίας της ΚΔ.
 - William Wrede (1897): όχι θεολογία της Καινής Διαθήκης αλλά ιστορία της θρησκείας και της ευσέβειας του αρχέγονου Χριστιανισμού.

Ιστορία της έρευνας (III): 19^{ος} αι. - αρχ. 20^{ου} αι.

- Στο χώρο της συντηρητικής προτεσταντικής βιβλικής παράδοσης κυριαρχεί η θέση του Brenhard Weiß (1868, 1903): ποικιλία και ταυτόχρονα ενότητα της θεολογίας της ΚΔ. Επιπλέον, η ΠΔ κατανοείται ως η υπόσχεση κι η ΚΔ ως η εκπλήρωση στην ιστορία της Θ. Οικονομίας.
- Στο χώρο της φιλελεύθερης θεολογίας επικρατεί η θέση του F.C. Baur: η θεολογία της ΚΔ περισσότερο ιστορία της θεολογίας της ΚΔ -> προϋποθέτει μία εξέλιξη της θρησκευτικής αυτοσυνειδησίας του αρχέγονου Χριστιανισμού.

Ιστορία της έρευνας (IV): 1950 κι εξής

- Rudolf Bultmann: αντικείμενο μελέτης της θεολογίας ΚΔ το πρωτοχριστιανικό κήρυγμα για το θάνατο και την ανάσταση του Ιησού Χριστού.
- Hans Conzelmann: έμφαση στις ομολογίες πίστης, αναφορά και στη θεολογική διδασκαλία των συνοπτικών ευαγγελίων.
- Joachim Jeremias: βάση της θεολογίας της ΚΔ όχι το μεταπασχάλιο κήρυγμα αλλά η διδασκαλία του ιστορικού Ιησού.
- Leonard Goppelt: κεντρική θέση καταλαμβάνει το γεγονός της ανάστασης κι η μαρτυρία της αρχαίας Εκκλησίας για τη σωτηρία.

Ιστορία της έρευνας (IV): 1950 κι εξής

- Eduard Lohse: ισορροπία μεταξύ του κηρύγματος του Ιησού και της μεταπασχάλιας μαρτυρίας της Εκκλησίας - αναγνώριση της πολυμορφίας της θεολογίας της ΚΔ.
- Werner Georg Kümmel: κήρυγμα του Ιησού, του Παύλου, του Ιωάννη.
- Η καθολική βιβλική έρευνα ακολουθεί μία ανάλογο πορεία υιοθετώντας το μοντέλο της ιστορίας της θεολογίας της ΚΔ.

Βασικοί προβληματισμοί

- Η παράδοση για τον Ιησού προϋπόθεση ή μέρος της Θεολογίας της ΚΔ; (Bultmann – Jeremias)
- Ποια θέση καταλαμβάνει η ιστορία του Ιησού στο κήρυγμα και την πίστη της αρχαίας Εκκλησίας;
- Ενότητα ή ποικιλία της Θεολογίας της Καινής Διαθήκης; (κανόνας μέσα στον κανόνα;)
- Ενότητα Παλαιάς και Καινής Διαθήκης;
- Ποια η σχέση με τη συστηματική Θεολογία;

Βασικές προϋποθέσεις

- Η κεντρική θέση της ζωής, του θανάτου και της ανάστασης του Ιησού στην πίστη και στο κήρυγμα της πρώτης Εκκλησίας.
- Η διδασκαλία των συγγραφέων της ΚΔ δεν έχει συστηματικό αλλά περιστασιακό χαρακτήρα.
- Θεολογίες και θεολογία της Καινής Διαθήκης.
- Η ΚΔ ως η καταγραφή της εμπειρίας της Εκκλησίας σχετικά με το πρόσωπο του Ιησού Χριστού μέσα σε διαφορετικές κάθε φορά συνθήκες.
- Η κατανόηση της Αγίας Γραφής ως οργανικού (κι όχι ως αυτόνομου) μέρους της χριστιανικής παράδοσης.

Οι Θεματικές περιοχές (I)

- **Θεολογία:** πώς παρουσιάζεται ο Θεός και ποια η σχέση του με τον Ιησού Χριστό μέσα στην ΚΔ;
- **Χριστολογία:** ο ρόλος, η ταυτότητα, η σημασία του Ιησού Χριστού μέσα στην ιστορία και στο σχέδιο της Θ. Οικονομίας.
- **Πνευματολογία:** η εμπειρία του Αγίου Πνεύματος όπως αποτυπώνεται στην ΚΔ.
- **Σωτηριολογία:** ο Σταυρός κι η Ανάσταση του Ιησού ως κεντρικό γεγονός της σωτηρίας – το περιεχόμενο της σωτηρίας.
- **Ανθρωπολογία:** η φύση κι ο σκοπός των ανθρώπων υπό το φως της ενανθρώπισης του Υιού του Θεού.

Οι Θεματικές περιοχές (II)

- **Ηθική:** ποιες οι πρακτικές συνέπειες της σωτηρίας στη ζωή των ανθρώπων και κυρίως των μελών της Εκκλησίας.
- **Εκκλησιολογία:** ο ρόλος, η σημασία και θέση της Εκκλησίας μέσα στον κόσμο, ο τρόπος οργάνωσης της Εκκλησίας.
- **Εσχατολογία:** χρόνος και ιστορία, πορεία και τέλος (;) του κόσμου.

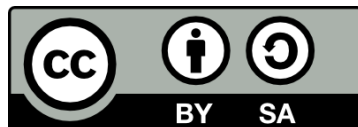
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Θεολογία Καινής Διαθήκης. Εισαγωγή - Ιστορία έρευνας». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS340/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

